УДК 349.2

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ТРУДОВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ

Бойко А. К.,

здобувач кафедри цивільно-правових дисциплін, господарського та трудового права Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди

За даними Державної служби статистики рівень безробіття серед молоді віком 15 – 29 років в Україні у 2015 році становив 15,5 % порівняно з 9,1 % серед усього населення. Дослідниця проблем молодіжного безробіття О. Ніколаєва відзначає, що станом на червень 2017 року кожна п'ята молода людина в Україні не має постійної роботи[1]. Відповідно, в Україні постає питання кризи молодіжної зайнятості, у відповідь на яку держава повинна розробити ефективні правові засади молодіжної політики.

П. В. Морозов, характеризуючи державну політику зайнятості, вказує, що загалом державна політика являє собою систему цілей, принципів, загальних і спеціальних, короткострокових і довгострокових заходів, забезпечених економічними передумовами, які мають механізм контролю й реалізації[2]. При цьому в правовій державі політика, що проводиться, повинна мати правову форму, тобто здійснюватися в рамках, установлених правом, заснованим на міжнародних і конституційних нормах і принципах. Важливим напрямом державної політики у сфері зайнятості молоді є прийняття та реалізація державних програм, які повністю присвячені або частково передбачають заходи у даній сфері.

Так, проблема зайнятості молоді розкривається й у Загальнодержавній програмі підтримки молоді на 2004–2008 рр., затвердженій Законом України від 18 листопада 2003 р. № 2353-IV. У документі міститься окремий підпункт під назвою «Забезпечення зайнятості та розвиток підприємницької діяльності молоді», що передбачає: сприяння гарантованому забезпеченню молоді першим робочим місцем, стимулювання створення роботодавцями додаткових робочих місць для молоді; стимулювання програм підтримки молодіжних центрів

[1] Ніколаєва О. Безробіття серед молоді: дрібниця чи вирок? [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://voxukraine.org/2017/06/13/bezrobittya-sered-molodi-dribnitsya-chi-virok/.

[2] Морозов П. Е. Государственная политика занятости в РФ и США // Трудовое право и право социального обеспечения. Актуальные проблемы : сборник статей. – М. : Проспект, 2000. – С. 93.

© Бойко А. К., 2017

праці, бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів, створення у вищих навчальних закладах підрозділів з працевлаштування студентів та випускників; створення умов для праці студентської молоді без відриву від навчального процесу; нормативно-правове, фінансове та організаційне забезпечення вторинної зайнятості молоді, діяльності молодіжних трудових загонів; створення умов для професійної орієнтації та професійного навчання молоді; інформаційне та правове забезпечення молоді, яка здійснює трудову міграцію за межі України; підтримку програм молодіжних громадських організацій та їх спілок, спрямованих на вирішення проблем зайнятості молоді та реалізацію її підприємницьких ініціатив[1].

Важливим напрямом у впровадженні комплексного підходу до законодавчого врегулювання питань молодіжної політики стало затвердження Постановою Кабінету Міністру України від 18 лютого 2016 р. № 148 Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016–2020 роки. Одним із завдань програми є створення сприятливого середовища для забезпечення зайнятості молоді. Для вирішення цього завдання програмою передбачено такі заходи: організація профорієнтаційної роботи серед молоді, зокрема проведення всеукраїнських акцій, семінарів, виставок, засідань за круглим столом, семінарів-тренінгів; підтримка підприємницьких ініціатив молоді шляхом проведення всеукраїнських заходів, семінарів, засідань за круглим столом, семінарів-тренінгів, виставок з відповідної тематики, зокрема Всеукраїнського конкурсу бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді; проведення всеукраїнських заходів, акцій, семінарів, засідань за круглим столом, виставок, спрямованих на вирішення питання зайнятості молоді, розроблення та впровадження інноваційного механізму розв'язання проблеми безробіття серед молоді (зокрема її працевлаштування на перше робоче місце); підтримка руху молодіжних трудових загонів шляхом проведення всеукраїнських фестивалів, акцій та пропагандистських кампаній (виробництво фільмів, роликів, виготовлення поліграфічної продукції)[2].

Програма сприяння зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2017 року, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2012 р., серед заходів, завдяки яким можливе зменшення рівня молодіжного безробіття, визначає: удосконалення методів профорієнтаційної роботи з молоддю, підвищення мотивації заінтересованості молоді до оволо-

[1] Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004–2008 роки : Закон України від 18.11.2003 № 1281-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 11. – Ст. 144.

[2] Про затвердження Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016–2020 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.2016 № 148 // Офіційний вісник України. – – 2016. – № 21. – Ст. 828.

діння робітничими професіями; забезпечення систематичного інформування молоді щодо можливостей працевлаштування; застосування гнучких умов трудового договору, зокрема для молоді та осіб з інвалідністю; реформування молодіжних центрів праці з метою підвищення якості надання послуг молоді[1].

27 вересня 2013 року Указом Президента України була затверджена Стратегія розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року, в якій у п. 3 зазначається, що забезпечення зайнятості молоді на ринку праці шляхом: стимулювання роботодавців у наданні першого робочого місця, підвищення рівня конкурентоспроможності молоді; запровадження у навчальних закладах факультативних занять з організації власної справи та набуття підприємницьких навичок; здійснення заходів щодо сприяння зайнятості молоді, насамперед тієї, яка потребує соціального захисту; сприяння підприємницькій діяльності молоді, визначення механізмів її підтримки; запровадження системи підтвердження результатів неформального навчання молоді; сприяння професійній орієнтації учнів 8–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів[2]. Як свідчить наведене, стратегія бачить поліпшення ситуації у сфері трудової зайнятості молоді шляхом підвищення її конкурентоспроможності та стимулювання роботодавців у наданні першого робочого місця.

Отже, правові засади державної молодіжної політики поєднують як активні, так і пасивні заходи, забезпечення трудової зайнятості молоді та зменшення рівня молодіжного безробіття. Провідні принципи цих державних та цільових програм, які повністю або частково присвячені питанню сприяння трудової зайнятості молоді, спрямовані на те, щоб, по-перше, створити умови для забезпечення молоді першим робочим місцем; по-друге, для підвищення її конкурентоспроможності на ринку праці. Для реалізації цих напрямків визначені правові засади державної молодіжної політики у сфері трудової зайнятості молоді повинні бути відображені у нормативно-правових актах, котрі встановлюватимуть порядок повноцінної реалізації молоддю права на працю.

---

[1] Програма сприяння зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2017 року : постанова Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2012 р. № 1008 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 83. – Ст. 3363.

[2] Стратегія розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року : Указ Президента України від 27.09.2013 р. № 532/2013 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 76. – Ст. 2815.